

Škola Forex trgovanja

Uvod u Forex trgovanje

piše: Dragan Berger
d.berger@emagazin.co.yu

Šta je to Foreign Exchange, Forex ili FX?

Foreign Exchange, Forex ili FX predstavlja jedno od najvećih internacionalnih tržišta gde se trguje valutama. Neke od specifičnosti ovog tržišta su da ono ne poznaje administrativne granice i da je otvoreno 24 časa dnevno. Foreign Exchange tržište predstavlja globalnu mrežu kupaca i prodavaca stranih valuta. Samim tim što nije centralizovano i striktno kontrolisano ni od jedne institucije niti zemlje, Forex tržište predstavlja jedno od najvećih globalnih OTC tržišta. Učesnici imaju slobodu u komunikaciji tokom procesa trgovanja

tako da se jedna transakcija može obaviti telefonom, preko platforme za trgovanje ili nekom od elektronskih globalnih mreža u bilo koje vreme dana i noći.

Ako ste Amerikanac i kupujete nemačka kola ...

Jedna transakcija na Forex tržištu predstavlja u isto vreme kupovinu jedne valute i prodaju druge valute u tačno definisanom odnosu, koji se naziva Exchange Rate (kurs po kojoj se jedna valuta menja za drugu). U današnje vreme bez Forex tržišta internacionalna trgovina ne bi bila moguća. Da bi kupac iz Amerike kupio nemačka kola, on mora da plati nemačkom proizvođaču 20.000 EUR. Pošto kupac posluje u dolarima, on mora preko Forex tržišta po određenom kursu da zameni svoje dolare u vrednost koja mu obezbeđuje da kupi 20.000 EUR. Ako je trenutni kurs EUR/USD 1,2000, kupcu je potrebno da proda 24.000 USD da bi mogao da kupi 20.000 EUR. Ovu transakciju mu obezbeđuje njegova banka koja za njega zatvara transakciju na Forex tržištu i za tu uslugu uzima proviziju. Sigurno sagledavate koliko je važno po kom kursu kupac treba da kupi evre

jer od toga u mnogim slučajevima i zavisi da li će se i opredeliti za kupovinu u drugoj zemlji. Takođe, sve internacionalne investicije moraju da prođu preko Forex tržišta da bi mogle da budu korišćene u domicilnoj zemlji. Celokupno internacionalno tržište novca Money Market je u tesnoj vezi sa Forex tržištem i

promene na jednom su automatski indikatori promena drugog tržišta, što ćemo u kasnijim lekcijama iz fundamentalne analize obraditi kao fundamentalne signale u trgovanju valu-

tama. Dakle, kurs odnosno vrednost jedne nacionalne valute u odnosu na druge svetske valute, može imati izuzetno veliki uticaj na ekonomiju jedne zemlje.

Kursevi valuta

Kursevi valuta mogu biti fiksni i fluktuirajući. Različiti oblici fiksnih kurseva su bili zastupljeni do 1973. godine (vezivanje za zlato ili dolar), gde ponuda i potražnja nisu bitno uticale na promenu jedne valute za drugu već su imale prostora svega 1% za fluktaciju. Od 1973. godine većina svetskih valuta svoj odnos prema drugim valutama kreira

U OVOM POSLU BIRATE KADA ŽELITE DA GA RADITE I KOLIKO VREMENA ŽELITE DA PROVEDETE RADEĆI GA

slobodno, odnosno pod uticajem ponude i tražnje. Svaki fluktuirajući kurs ipak kontroliše centralna banka date valute, tako da ne možemo reći da je kretanje sasvim slobodno, mada nijedna centralna banka ne može u potpunosti kontrolisati valutu. Dakle, od 1973. godine Forex tržište postaje arena koja ima tri razloga svog postojanja: razmena valuta usled internacionalne trgovine i investicija, hedžing i špekulisanje.

Glavni učesnici na Forex tržištu su banke, centralne banke, kompanije, brokeri, investicioni fondovi, investitori, spekulanti i mnogi drugi. Učesnici na Forex marketu imaju različite potrebe i razloge trgovanja, od onih koji hoće odmah da kupe ili prodaju valute, do onih koji to žele danas da dogovore, ali tek da zamene valute u nekom budućem periodu po unapred dogovorenom kursu u cilju hedžinga, ili onih koji i jedno i drugo rade u cilju špekulacija.

Oprobajte se i sami!

Za sve one nestrpljive koji bi želeli da vide kako izgleda elektronska platforma za trgovanje i oprobaju se sa demo-novcem, mogu se besplatno registrovati za ITS TREJDER platformu na sajtu www.trading-school.com. Sve cene valuta koje budete videli na platformi su u realnom vremenu i vi ste priključeni na globalno tržište valuta kao i svi profesionalni Forex trejderi. Jedina razlika je u tome što je na vašem račun virtualni (demo) novac koji vi birate u iznosu od 10.000\$ do 100.000\$. Naravno, pored gore navedenog vam treba i znanje o strategijama trgovanja, jer u protivnom ovo može da bude i najbrži način da izgubite sav novac koji uložite. U narednih 11 lekcija ćemo obraditi ostale polazne tačke Forex trgovanja.

Transakcija koja podrazumeva kupoprodaju valuta i njihovo poravnanje odnosno settlement odmah ili u roku od dva dana zove se SPOT transakcija. Svaka druga transakcija koja ima za cilj poravnanje u roku dužem od dva dana od kada je transakcija ugovorena

naziva se Forward transakcija. Jedna od bitnih stavki u trgovanju da bi jedna valuta mogla da se zameni za drugu jeste da su obe valute konvertibilne.

Kao što smo rekli, za jednu transakciju na Forex tržištu je potrebno da se napravi istovremeno kupovina jedne i prodaja druge valute, što nam ukazuje da se valute trguju i kotiraju u parovima (kotira se njihov odnos vrednosti – koliko jedinica strane valute vredi u odnosu na jedinicu domaće – direktna kotacija). Ono što će biti predmet naše škole Forex trgovanja su fluktuirajući SPOT kursevi glavnih parova valuta koji se najviše trguju globalno u cilju špekulacija, odnosno ostvarivanja profita kroz aktivno trgovanje preko elektronskih platformi koje su dostupne preko interneta. Ovi parovi imaju najveću likvidnost i samim tim i najmanji spread, što vam daje bolju poziciju u početku trgovanja. Preko 70% cele svetske trgovine stranim valutama se obavi u sledećim parovima valuta: američki dolar protiv evra (USD/EUR), američki dolar protiv japanskog jena (USD/JPY), britanska funta protiv američkog dolara (GBP/USD), američki dolar protiv švajcarskog franka (USD/CHF). Trgovanje na Forex marketu, kao što smo na početku teksta rekli, nije lo-

cirano ni u jednoj specifičnoj zemlji. Takođe, svako sa svakim od učesnika može trgovati dogovorenim putem komunikacije, ali obično neko zauzima mesto Market Maker-a ili onoga ko kotira kupovni i prodajni kurs datih valuta i spreman je da ih u svakom trenutku kupi ili proda do onih koji su Price Taker-i, odnosno jednokratni kupci ili prodavci za datu transakciju.

Glavni Market Maker-i su obično internacionalne banke koje konstantno kupuju i prodaju valute svojim klijentima i one su glavni nosioci Forex biznisa. Vi kao mali trejder-špekulant nemate pristup ovom interbankarskom trgovanju, jer su lotovi kojima se trguje između banaka uglavnom preko milion dolara po transakciji, a dostižu i petsto miliona dolara. Mali trejder kao što ste vi obično pristupa Forex marketu preko nekog brokera, koji je spona između velikih banaka i malih trejdera. Ovi brokери grupišu male naloge trejdera u velike lotove i tako zatvaraju svoje pozicije direktno sa internacionalnim bankama.

Revolucija u Forex trgovanju

Revolucija Forex biznisa je krajem devedesetih godina omogućila da se pojavom Forex brokera i interneta ovaj posao približi svakom malom trejderu koji je sada mogao da počne trgovanje sa svega 2.000\$. Danas Forex biznis doživljava svoj procvat u celom svetu, gde predstavlja jedno od vodećih opredeljenja onih koji žele da rade za sebe i da vode sami svoj posao bez zaposlenih, nabavke, transporta, inventara, prodaje i naplate. Takođe, u ovom poslu birate kada želite da ga radite i koliko vremena želite da provedete u zavisnosti od svoje strategije. Nekada je dovoljno dnevno 15 minuta za rezultate koji vam mogu omogućiti odličan life

style. Lepota ovog posla je i to što malo koji posao nudi izbor radnog vremena tokom 24 časa i to sa mogućnošću rada sa bilo kojeg mesta s kojeg vaš mobilni ima pristup ili imate pristup internetu. Sve što vam je potrebno je vaš notebook kompjuter, internet veza preko fiksne linije ili mobilnog telefona i investicioni račun kod jednog od svetskih Forex brokera. Potrebno je da procenite kada hoćete neku valutu da kupite ili prodate i da kliknete mišem na BUY ili SELL, kada ste zadovoljni profitom koji ste ostvarili ili želite da limitirate gubitak – takođe vas od realizacije deli samo jedan klik mišem. Vaš profit je zabeležen na vašem račun istog sekunda kada ste izašli iz transakcije. Vi ste u svakom trenutku likvidni i ako želite da uživete u profitu u obliku gotovine, potrebno je da date nalog za transfer sa brokerskog računa i za tri do pet radnih dana možete uživati u svom profitu transferovanom na vašu bankovnu karticu ili bankovni račun u bilo kojoj zemlji sveta. ■

Autor teksta je osnivač
International Trading School